

HERPETOLOGISCHE EXCURSIE LESBOS 2004

INHOUDSTAFEL

1.	INLEIDING	2
2.	HERPETOLOGISCHE EVALUATIE	2
2.1.	<i>Literatuurvoorbereiding</i>	2
2.2.	<i>Resultaat</i>	2
3.	REISERVARINGEN	2
3.1.	<i>Dagactiviteit</i>	2
3.2.	<i>Klimaat</i>	3
3.3.	<i>Logies en voedsel</i>	3
3.4.	<i>Huurwagen</i>	3
3.5.	<i>Autowegen</i>	3
3.6.	<i>Budget</i>	3
4.	RESULTATEN VAN DE WAARNEMINGEN	4
4.1.	<i>Herpetologische checklist Lesbos</i>	4
4.2.	<i>Amfibieën & reptielen</i>	5
4.3.	<i>Vogels</i>	6
4.4.	<i>Zoogdieren</i>	6
4.5.	<i>Insecten en ongewervelden</i>	6
5.	REISWEG	6
5.1.	<i>Algemeen overzicht</i>	6
5.2.	<i>Kaart Lesbos</i>	7
5.3.	<i>Dagjournaal van de reisweg met soortvermelding</i>	9
6.	BIOMETRISCHE GEGEVENS	16
6.1.	<i>Kikkers & Padden</i>	16
6.2.	<i>Schildpadden</i>	17
6.3.	<i>Hagedissen</i>	18
6.4.	<i>Slangen</i>	20
7.	GERAADPLEEGDE LITERATUUR	21
8.	FOTO'S	22
9.	TOELICHTINGEN AAN DE FOTO'S	33
10.	GEBRUIKTE AFKORTINGEN	36

1. INLEIDING

In 2003 ging Henk Strijbosch op herpetologische excursie naar Lesbos, om intensief op zoek te gaan naar *Eryx jaculus* (Kleine zandboa). Zijn observaties aan deze soort en aan *Vipera xanthina* (Klein-aziatische adder), waren zo positief dat wij, Freddy Hordies en André Van Hecke, besloten dezelfde reis te ondernemen van 31 mei tot 7 juni 2004.

Tijdens onze excursie zouden deze twee soorten uiteraard, vooraan staan op onze herpetologische verlanglijst. Maar ook *Pelobates syriacus* (Syrische knoflookpad) en *Eirenis modestus* (Maskerdwergslang) stonden hoog genoteerd.

Vroeger konden we tijdens elke excursie interessante vogelobservaties verrichten. Nu was dit tijdens deze Lesbos-reis een volledige tegenvaller! Er werd zelfs geen vogelwaarnemingslijst opgesteld! Het observeren van zoogdieren bleef zeer beperkt en dan nog grotendeels aan verkeersslachtoffers. Positief was wel het opvallend aantal soorten insecten en ongewervelden.

Aan dit verslag wordt vanaf pagina 22, een fotoreeks van 11 bladzijden toegevoegd, gevolgd door drie (uitvouwbare) toelichtingen aan de foto's.

In de verschillende besprekingen, wordt regelmatig gebruikt gemaakt van afkortingen. Om deze tijdens het lezen gemakkelijker te begrijpen, worden de afkortingen op alfabetische wijze samengevat op de laatste (eveneens uit te vouwen) bladzijde.

2. HERPETOLOGISCHE EVALUATIE

2.1. Literatuurvoorbereiding

Gelet op het feit dat het aantal herpetologische soorten op Lesbos zeer beperkt was - en het Europese dieren betrof, waarvoor we geen determinaties moesten uitvoeren - was er dit keer maar weinig voorbereidend werk aan het opzoeken en raadplegen van specifieke herpetologische literatuur. We hebben alleen gebruik gemaakt van Brooks (1998) en Arnold (2002).

2.2. Resultaat

Gedurende onze aanwezigheid van 7 dagen, werden er 4 soorten amfibieën en 17 soorten reptielen waargenomen. In vergelijking met de 25 soorten van de checklist van Henk Strijbosch, komt dit overeen met een waarnemingspercentage van 84%. De toppers waren *Eryx jaculus* (Kleine zandboa) met 4 waarnemingen, *Vipera xanthina* (Kleinaziatische adder) eveneens met 4 waarnemingen, *Pelobates syriacus* (Syrische knoflookpad) met 2 vangsten van adulten en meerdere waarnemingen van larven en *Eirenis modestus* (Maskerdwergslang) met 3 vangsten.

3. REISERVARINGEN

3.1. Dagactiviteit

Onze dagindeling zou ditmaal bestaan uit volgend "basismodel": 7:00u opstaan, toilet maken en de voorbereiding voor de daguitstappen; 07:30u ontbijtbuffet in het hotel; 08:00u vertrek naar het te onderzoeken (voormiddag)biotoop met onderweg aankoop van proviand; 12:00u lunch brood met tomaat & kaas; 13:00u vertrek naar het te onderzoeken (namiddag)biotoop; 17:00u siësta van een

uurtje of verblijf aan de swimming pool van het hotel; 18:00u toilet maken; 19:00u diner; 20:00u start van de nachtzoek-tocht; 23:00u slapen.

3.2. Klimaat

Het was overdag zeer, zeer warm met al temperaturen van 20°C te 7:00u, tot boven de 50°C op het middaguur in de zon en boven de 35°C in de schaduw. Het was vermoeiend om 's namiddag actief op zoek te gaan naar amfibieën en reptielen via het omkeren van stenen. Meermaals werd dan ook geopteerd om eerder een siësta te houden of te verpozen aan de swimming pool van het hotel. Opmerkelijk waren de prachtige sterrenhemels, waarbij zelfs op een bepaald moment de bemande shuttle ISS gedurende anderhalve minuut werd waargenomen!

3.3. Logies en voedsel

Gedurende ons 7-daags verblijf op Lesbos, hadden we als vaste uitvalsbasis hotel Kalloni II in Skala Kallonis. Vlucht en hotel werden geboekt bij Reizen Boone, Mechelsesteenweg 86 te 2550 Kontich met dank voor de goede raadgevingen en service. Kalloni II blijkt een voor natuurliefhebbers zeer gekend en vooral door (Engelse) birdwatchers geprefereerd hotel te zijn. Wij waren zeer tevreden over de accommodatie, omdat we op het gelijkvloers logeerden. Voor gebruik van de airco moest wel supplementair betaald worden, wat op een verdieping zeker nodig zou geweest zijn. Er was wel de gratis beschikking over een grote koelkast. De aanwezigheid van een overdekt terrasje, hebben we wel meermaals geapprecieerd (en niet alleen door het voorkomen van de gekko's!). Het ontbijtbuffet was uitstekend en zeker de mogelijkheid te kunnen ontbijten op het overdekte terras, terwijl Boerenzwaluw en Huiszwaluw resp. een nest bouwde en hun jongen kwamen voederen. Een late terugkeer tegen middernacht in het hotel was altijd mogelijk, omdat er steeds één deur open bleef. Bij een volgend verblijf op Lesbos, zouden we terug in dit hotel reserveren.

In het dorpje zijn verschillende kleine en grote voedingszaken, waar je alles kan kopen. Alleen op zondag moet je uitkijken, want dan is er enkel een plaatselijke kruidenier en een bakker open in Skala Kallonis. Aan restaurantjes was er een overgrote keuze in Skala Kallonis.

3.4. Huurwagen

Via ons reisbureau werd een AVIS-auto met airco ingehuurd. Bij aankomst was het een meevaller dat we een hogere categorie-wagen kregen, nl. een Citroën Xsara. Alles verliep prima en de auto heeft ons nooit in de steek gelaten. Een airco is beslist een must in de maand juni. Alleen die oncomfortabele zetels van de Xsara voor onze "slechte" ruggen!

3.5. Autowegen

Deze zijn allen in uitstekende staat. Al bij al is er zeer weinig verkeer. De benzine- en dieselprijs zijn ongeveer dezelfde als in België. Voor de verplaatsingen hebben we gebruik gemaakt van 2 wegenkaarten, die in België werden aangekocht. Het betrof hier (1) Road Map Lesbos 1:75000 van freytag & berndt à 7,95 EUR en (2) Road edition 212 Lesbos 1:70000 van The Cooperation of the Hellenic Army Geographical Service à 7,00 EUR.

3.6. Budget

Onze volledige reiskosten inclusief vlucht, auto, hotel, benzine en eten bedroegen in totaal ong. 800 EUR per persoon, waarvan 608.90 EUR vlucht & hotel & huurauto en 200 EUR uitgaven ter plaatse

4. RESULTATEN VAN DE WAARNEMINGEN

4.1. Herpetologische checklist Lesbos

Wij hebben de checklist gebruikt, samengesteld door Henk Strijbosch. De namen van ondersoorten, weergegeven in groene kleur, zijn toegevoegd door de auteurs van dit rapport.

AMFIBIEEN & REPTIELEN : LESBOS 2004: CHECKLIST		
AANTAL	LATIJNSE NAAM	NEDERLANDSE NAAM
1	PELOBATES SYRIACUS	Syrische knofflookpad
2	HYLA ARBOREA ARBOREA	Boomkikker
3	BUFO VIRIDIS	Groene pad
4	RANA BEDRIAGAE	Groene kikker
5	EMYS ORBICULARIS	Europese moerasschildpad
6	MAUREMYS RIVULATA	Kaspische beekschildpad
7	TESTUDO GRAECA IBERA	Moorse landschildpad
8	CYRTODACTYLUS KOTSCHYI (???)	Egeïsche naaktvingergekko
9	HEMIDACTYLUS TURCICUS TURCICUS	Europese tijtjak
10	LAUDAKIA STELLIO STELLIO	Hardoen
11	LACERTA TRILINEATA TRILINEATA	Reuzensmaragdhagedis
12	OPHISOPS ELEGANS MACRODACTYLUS	Slangooghagedis
13	OPHISAURUS APODUS THRACIUS	Scheltopusik
14	ABLEPHARUS KITAIBELII	Johannisskink
15	TYPHLOPS VERMICULARIS	Slanke wormslang
16	ERYX JACULUS	Kleine zandboa
17	COLUBER CASPIUS	Pijlslang
18	COLUBER NAJADUM DAHLII	Slanke toornslang
19	EIRENIS MODESTUS MODESTUS	Maskerdwergslang
20	ELAPHE SITULA	Luipaardslang
21	MALPOLON MONSPESSULANUS INSIGNITUS	Oostelijke hagedisslang
22	NATRIX NATRIX PERSA	Gestreepte ringslang
23	NATRIX TESSELLATA	Dobbelsteenslang
24	TELESCOPUS FALLAX	Katslang
25	VIPERA XANTHINA	Kleinaziatische adder

4.2. Amfibieën & reptielen

AMFIBIEËN & REPTIELEN : LESBOS 2004: 21 WAARGENOMEN SOORTEN				
(X = niet te tellen exemplaren)				
SOORT	HAND- VANGST	VISUELE OBSERVATIE	VERKEERS- SLACHTOFFER	AUDITIEVE OBSERVATIE
<i>PELOBATES SYRIACUS</i>	2	11	0	0
<i>HYLA ARBOREA ARBOREA</i>	1	35	0	X
<i>BUFO VIRIDIS</i>	2	X	0	X
<i>RANA BEDRIAGAE</i>	1	X	0	X
<i>EMYS ORBICULARIS</i>	1	8	1	
<i>MAUREMYS RIVULATA</i>	2	103	0	
<i>TESTUDO GRAECA IBERA</i>	6	0	2	
<i>HEMIDACTYLUS TURCICUS TURCICUS</i>	1	12	0	
<i>LAUDAKIA STELLIO STELLIO</i>	0	4	0	
<i>LACERTA TRILINEATA TRILINEATA</i>	3	X	2	
<i>OPHISOPS ELEGANS MACRODACTYLUS</i>	1	5	0	
<i>OPHISAURUS APODUS THRACIUS</i>	0	0	6	
<i>TYPHLOPS VERMICULARIS</i>	3	0	1	
<i>ERYX JACULUS</i>	3	0	1	
<i>COLUBER CASPIUS</i>	0	2	2	
<i>COLUBER NAJADUM DAHLII</i>	0	1	0	
<i>EIRENIS MODESTUS MODESTUS</i>	3	0	0	
<i>MALPOLON MONSPESSULANUS INSIGNITUS</i>	1	1	13	
<i>NATRIX NATRIX PERSA</i>	2	2	0	
<i>NATRIX TESSELLATA</i>	1	3	0	
<i>VIPERA XANTHINA</i>	3	0	1	
totaal	36	187	29	X

4.3. Vogels

Het waarnemen van vogels was een echte tegenvaller. Dit hebben we nog nooit meegemaakt op onze natuurexcursies. Uiteraard kijken we wel meer naar de grond dan in de lucht, maar toch besteden we voldoende aandacht aan de vogels tijdens het autorijden en het wandelen. Er werd geen overzichtslijst van de vogelsoorten opgesteld.

4.4. Zoogdieren

Het aantal waarnemingen van zoogdieren was zeer beperkt:

Oosterse egel	Messa	verkeersslachtoffer
	Potamia valle	verkeersslachtoffer
Kaukasuseekhoorn	Arisvi	verkeersslachtoffer
	Anemotia	verkeersslachtoffer
	Potamia valle	levend exemplaar
Steenmarter	Filia	verkeersslachtoffer
	Napi	verkeersslachtoffer
	Kambos	levend exemplaar

Vermeldenswaard (omdat de soort niet voorkomt op de Lesbos-checklist voor zoogdieren van Henk Strijbosch), is de visuele observatie van een spitsmuis (geraamde TL 3cm) die bij nacht werd waargenomen te Napi.

4.5. Insecten en ongewervelden

Het is opmerkelijk hoeveel soorten insecten en ongewervelden er op Lesbos voorkomen. Onze mooiste waarneming betrof meerdere reuzenexemplaren (11cm kopromplengte) van de familie van de Sabelsprinkhanen. Opvallend waren de grote aantallen van schorpioenen, spinnen, sprinkhanen, en andere niet direct determineerbare diertjes. Het ontbreken van vogelwaarnemingen werd hierdoor meer dan ruimschoots gecompenseerd.

5. REISWEG

5.1. Algemeen overzicht

BESCHRIJVING VAN DE ROUTE		
MAANDAG	VM	VLUCHT ZAVENTEM – LESBOS
31 mei	NM	LUCHTHAVEN – MITILINI – KEDRO - MESSA - KALLONI - SKALA KALLONIS (=HOTEL KALLONI II)
km start 2309	AV	SKALA KALLONIS - richting west over POTAMIA brug - SKALA KALLONIS
km / dag 76		
DINSDAG	VM	SKALA KALLONIS - ARISVI - EAST RIVER - SKALA KALLONIS

1 juni km start 2385 km / dag 72	NM	SKALA KALLONIS - PARAKILA - APOTHIKES - VARI - PARAKALI - SKALA KALLONIS
	AV	SKALA KALLONIS - EAST RIVER - SKALA KALLONIS
WOENSDAG 2 juni km start 2457 km / dag 88	VM	SKALA KALLONIS - FILIA - SKALOCHORI – ANEMOTIA
	NM	ANEMOTIA - FILIA - SKALA KALLONIS - POTAMIA RIVIER
	AV	SKALA KALLONIS - PARAKILA - SKALA KALLONIS
DONDERDAG 3 juni km start 2545 km / dag 80	VM	SKALA KALLONIS - POTAMIA RIVIER - KALLONI
	NM	KALLONI - MESA - PYRRA - VOUVARIS RIVIER - SKALA KALLONIS
	AV	SKALA KALLONIS - SALINAS KALLONI - SKALA KALLONIS
VRIJDAG 4 juni km start 2625 km / dag 128	VM	SKALA KALLONIS - PETRA - MITHIMNA – SIKAMINEA
	NM	SIKAMINEA - KLIO - MANDAMADOS - NAPI - AG.PARASKEVI - SKALA KALLONIS
	AV	SKALA KALLONIS - NAPI - SKALA KALLONIS
ZATERDAG 5 juni km start 2753 km / dag 195	VM	POTAMIA RIVIER - KALLONI - VOUVARIS RIVIER
	NM	PYRRA - KERAMIA - KEDRO - PIRGI - SKALA KALLONIS
	AV	SKALA KALLONIS - MANDAMADOS - NAPI - MANDAMADOS - SKALA KALLONIS
ZONDAG 6 juni km start 2948 km / dag : 208	VM	SKALA KALLONIS - POTAMIA RIVIER
	NM	POTAMIA RIVIER - KAMBOS - PYRRA - AMBELIKO - SKALA KALLONIS
	AV	SKALA KALLONIS - KAMBOS - PYRRA - AMBELIKO - SKALA KALLONIS
MAANDAG 7 juni km start 3156 km / dag 50 km end 3206	VM	POTAMIA RIVIER - MITILINI – LUCHTHAVEN
	NM	VLUCHT LESBOS – ZAVENTEM
Er werden in totaal 897 km per auto afgelegd in Lesbos		

5.2. Kaart Lesbos

Voor de volledigheid van dit rapport, wordt op de volgende blz. een “summier” kaartje van Lesbos weergegeven, met vermelding van de voornaamste vindplaatsen.

5.3. Dagjournaal van de reisweg met soortvermelding

Maandag 31 mei 2004

De dag waar lang naar werd uitgekeken. Het is immers sinds 1992 geleden, dat wij (Freddy Hordies en André Van Hecke) nog samen op excursie waren geweest.

Het is vroeg opstaan want het busje van het reisbureau (Frankirent) arriveert om 4:30u in de Kievitheide om André Van Hecke op te halen. Na amper 40 min rijden is het de beurt aan Freddy Hordies in Kontich. In Zaventem luchthaven zijn we bij de eersten om in te checken en Freddy weet (gewoontegetrouw) een long-leg-seat te bemachtigen!

Het wachten tot 7:50u is voor ons beiden een bijzonder moment van bijpraten en ophalen van vroegere herpetologische reiservaringen. En zo aan "praatstof" van de voorbije 12 jaar geen tekort. Dat is overigens ook gedurende de excursie zelf nooit een probleem, want er komen ook tal van niet-herpetologische onderwerpen uitgebreid aan bod.

Het opstijgen met de airbus 320 met 180 inzittenden gebeurt stipt op het voorziene uur voor een afstand van 2375km tot Mitilini (de hoofdstad van Lesbos). Tegen 856 km per uur en een verbruik van 50 liter kerosine per minuut, landen we na een vlucht van 3 uur in Lesbos. Het ophalen van de bagage duurt amper een kwartier en ondertussen staat de Avis-mevrouw ons al op te wachten. Om 12:35u lokale tijd (België + 1 uur) kunnen we onmiddellijk met de huurauto een Citroën Xsara vertrekken. In een typisch restaurantje in de baai van Mitilini, bestellen we een Griekse salade en kip. De kelner en kok kijken even verbaasd voor onze bestelling. Toen ze werd gebracht begrepen we waarom: het bleek een dubbele hoofdschotel. Gelukkig krijgen we gezelschap van vier (zwerf)honden, die mee de halve kip zonder problemen verorberen!

En dan te 13:40u vertrek richting Skala Kallonis. Na amper 32 minuten rijden, stoppen we te Kedro voor een eerste verkeersslachtoffer: een adulte *Ophisaurus apodus* (Scheltopusik). Na de nodige dierkundige notities voor onze eerste individuele waarnemingsfiche, zijn we dicht bij een benzinstation en tanken. Aan de uitbater wordt de herpetologische gids getoond, verwijzend naar een afbeelding van de Kleine zandboa en de Klein-aziatische adder. Zijn respons is duidelijk negatief met gebarentaal, dat deze dieren hier niet voorkomen. Na amper enige kilometers moeten we alweer stoppen, ditmaal voor een overreden *Testudo graeca* (Moorse landschildpad).

Terwijl André deze fotografeert komt Freddy in een mentaal orgasme. Iets verder naast de weg observeert hij de "number one" van ons herpetologisch verlanglijstje, nl. een *Eryx jaculus* (Kleine zandboa). Het dier is echter dood, hoewel er geen externe wonde of beschadiging te zien zijn. De slang is wel abnormaal dik en opgeblazen!?! De dode zandboa wordt natuurlijk voor verder onderzoek meegenomen. Nauwelijks zijn we terug op weg of we moeten tweemaal stoppen voor een overreden subadulte slang, De dieren zijn volledig uitgedroogd en moeilijk herkenbaar. Uit latere identieke vangsten zal blijken dat het hier subadulte *Malpolon monspessulanus* (Oostelijke hagedisslang) betrof. Uiteindelijk gelukt het ons dan te 15:12u voor een eerste levende observatie aan een zonnende adulte *Laudakia stellio* (Hardoen). Verder noteren we aan de Milopotamos rivier een verkeersslachtoffer Oosterse Egel en een Kaukasuseekhoorn; te Arisvi een *Emys orbicularis* (Europese moerasschildpad) en een *Typhlops vermicularis* (Wormslang).

Na het inchecken in het hotel Kalloni II, waar we de hele week zullen logeren, worden vlug de koffers uitgepakt, om nog een korte wandeling te maken aan de oeverrand van het moeras tegenover het hotel. Dit levert voor deze reis nog vier nieuwe soorten op: juveniele *Hyla arborea* (Boomkikker), adulte *Rana bedriagae* (Groene kikker), *Natrix natrix* (Gestreepte ringslang) en adulte mannetjes en wijfjes *Lacerta trilineata* (Reuzensmaragd-hagedis).

Uiteindelijk denken we aan avondeten: op het menu zwaardvis en sardientjes. Hierna wordt toch nog een kleine avondzoektocht gestart (we kunnen het niet laten) naar de West River met als resultaat: ontelbare pas gemetamorfoseerde *Bufo viridis* (Groene pad), een concert van *Hyla arborea* (Boomkikker), Veenmol en *Rana bedriagae* (Groene kikker) roepend.

Om 23:05u zijn we terug op de hotelkamer, te moe om nog te douchen maar de tanden worden wel gepoetst! Freddy kan niet nalaten nog even de terrasmuren te controleren en met herpetologisch succes ... er zitten 7 *Hemidactylus turcicus* (Europese tijtjak), waarvan er toch eentje wordt gevangen. Het kost moeite om het dagverslag nog op te stellen en uitermate tevreden over deze eerste dag, gaan we uiteindelijk pas tegen middernacht slapen.

Dinsdag 1 juni 2004

Opstaan om 6.50u; temperatuur in de schaduw een zalige 19°C; douche en scheren. Na het ontbijt te 7:30u, worden de biometrische gegevens van de avond ervoor gevangen *Hemidactylus turcicus* (Europese tijtjak) genoteerd. Op onze terrasmuur geniet de gekko vlug van zijn vrijlating en te 8:29u vertrekken we naar Arisvi aan de East River.

De voormiddag wordt besteed aan een uitgebreide zoekstop op het riviertalud en die is goed voor verschillende juveniele *Bufo viridis* (Groene pad), een prachtige adulte *Malpolon monspessulanus* (Oostelijke hagedisslang) gevangen door Freddy, verschillende schorpioenen, een vluchtende *Coluber caspius* (Pijlslang), meerdere *Lacerta trilineata* en als vogelsoorten: Bijeneter, Ooievaar, Zwartkopgors, Cetti's zanger en Steltkluit.

In Skallonj gaan we inkopen doen: onze basis bestaat gewoonlijk uit bananen, tomaten, water, kaas en brood. Een korte zoekstop aan het hotel-moeras levert op: een zonnende *Mauremys rivulata* (Kaspische beekschildpad), meerdere metamorfoserende *Rana bedriagae* (Groene kikker) en *Lacerta trilineata* (Reuzensmaragdhagedis). Op het terras van onze hotelkamer nemen we onze lunch tot 12:15u en dan richting West River. Als nieuwe slangensoort noteren we bij het verlaten van het hotel een *Coluber najadum* (Slanke toornslang), die de autoweg oversteeft (bij 38°C) en duidelijk herkenbaar is aan de ocellen op de hals.

In de West River observeren we *Mauremys rivulata* (Kaspische beekschildpad). En dan verder door naar Vari, met alweer als verkeersslachtoffer een adulte *Malpolon monspessulanus* (Oostelijke hagedisslang). Voor Parakila dan een topwaarneming (waarmee vooral André opgetogen is), wanneer Freddy kort na elkaar twee *Eirenis modestus* (Maskerdwergslang) weet te vangen onder stenen. Na langdurig bestuderen van de slangen en het vrijlaten, wordt onze aandacht nog getrokken door een 11 cm grote Groene sabelsprinkhaan!

Te Apothikes in een drinkput observeren we de aanwezigheid van *Pelobates syriacus* (Syrische knoflookpad) via meerdere ei-grote dikkoppen, die zuurstof happend aan het wateroppervlak zwemmen. En dan een voor de reis nieuwe soort *Ophisops elegans* (Slangooghagedis), die we mooi observeren maar niet kunnen vangen. Uiteindelijk vindt Freddy nog een ei (?) van een slang en fotografeert André een Slangooghagedisje.

Het is ondertussen zo heet, dat we besluiten terug te rijden naar het hotel voor een siësta aan de swimming pool. Hierna douchen en gaan eten Op het plaatselijke zeer gezellige dorpspleintje van Skala Kallonis in Taverne "The Mythe of Argo" leren we de uitbater Theo kennen. Hier zullen we meermaals genieten van een terrasje en een drankje. Dineren gaan we echter in restaurant Marianna, waar de eigenaar (hij begrijpt goed Nederlands want woonde drie jaar in Nederland) uiterst sympathiek en vriendelijk is en ons zijn smakelijke dagmenu's aanraadt.

Om 21:00u start van de nachtelijke zoektocht aan de East River. De herpetologische notities zijn hier een beetje schaars, maar het is toch intens genieten van een concert roepende *Hyla arborea* (Boomkikker), *Rana bedriagae* (Groene kikker) en *Bufo viridis* (Groene pad).

Wanneer we te 22:22u aan het hotel arriveren, vangen we aan de rand van het moeras een prachtig adulte *Natrix natrix* (Gestreepte ringslang). Bij het slapen gaan te 23:20u zijn er op het terras nu maar zes *Hemidactylus turcicus* (Europese tijtjak) actief. De zevende heeft blijkbaar geen zin om zich opnieuw te laten vangen!

Woensdag 2 juni 2004

Het wordt blijkbaar de gewoonte om op te staan om 06:45u. We maken toilet, rommelen nog wat op en dan om 7:30u ontbijt in het hotel. Hierna wordt op het terras de *Natrix natrix* (Gestreepte ringslang) van de vorige avond afgewerkt (=noteren van biometrische gegevens, meten, wegen, geslacht bepalen, fotograferen, enz...). Het is nodig dat Freddy plastic handschoentjes aantrekt, want de slang spuit haar klier- en faecesinhoud leeg in het rond; ze is blijkbaar al eens gebeten door een predator, want haar staart is onvolledig en vertoont genezen (bijt) wonden. De slang wordt vervolgens op de plaats van vangst vrijgelaten in aanwezigheid van meerdere enthousiaste birdwatchers. Het hotel blijkt namelijk een logeer- en verzamelplaats van vooral Engelse birdwatchers!

Om 8:30u vertrekken we en de route zal vandaag naar het noorden van het eiland gaan, nl. richting *Filia* & *Skalochori*. Vrij vlug (de temperatuur is immers nog ideaal om stenen om te draaien) houden we voorbij *Dafia* een eerste zoekstop in uitnodigend gebied. En deze is succesvol: om 9:50u zijn er twee *Testudo graeca* (Moorse landschildpad) actief. Het kleinere exemplaar heeft een brandje doorstaan, want zijn bovenste hoornlaag is verdwenen, maar het dier heeft er blijkbaar geen hinder van. Hier ook een handvangst van een drachtig wijfje *Ophisops elegans* (Slangoghagedis), *Laudakia stellio* (Hardoen) is hier ook volop zonnend. Een Bonte kraai zit te peuzelen aan een *Lacerta trilineata* (Reuzensmaragdhagedis) op een telefoondraad. Dan verder onderweg als verkeersslachtoffer nabij *Anemotia* een Oosterse egel en te *Filia* *Ophisaurus apodus* (Scheltopusik) als verkeersslachtoffer; een juveniele *Testudo graeca* (Moorse landschildpad) en een Kaukasische eekhoorn. Hier horen we - zoals aangegeven door Brooks (1998) - de specifieke roep van de Hop, die later ook vliegend wordt geobserveerd.

Op weg naar *Skalochori* een tweede zoekstop waar een juveniele *Eirenis modestus* (Maskerdwergsling) wordt gevangen en opnieuw een adulte man *Testudo graeca* (Moorse landschildpad). In *Skalochori* vinden we als verkeersslachtoffer een adulte *Malpolon monspessulanus* (Oostelijke hagedisslang) en een pas overreden *Coluber caspius* (Pijlsling) van 1.41m (drie minuten ervoor passeerden wij de weg en lag ze er nog niet).

Dan is het uiteindelijk tijd voor lunch tot 13:05u. Zoals altijd brood en kaas en tomaat. Maar dit smaakt steeds voortreffelijk en stilt de honger. We moeten uiteindelijk afzien van het plan om de weg te volgen vanuit *Anemotia*. Op de terugweg noteren we te *Filia* nog aan verkeersslachtoffers: *Lacerta trilineata* (Reuzensmaragdhagedis), een Steenmarter en een adulte *Malpolon monspessulanus* (Oostelijke hagedisslang).

Op de terugweg naar Kalloni II even voorbij *Filia*, houden we nog een zoekstop. Terwijl André de dagverslagen van dinsdag en vandaag (dringend) invult, gaat Freddy alleen dritsen. Hem kennende zal hij niet met lege handen terugkomen. En inderdaad de buit is een subadulte *Typhlops vermicularis* (Slanke wormsling). Te 14:11u op deze terugweg kunnen we een *Testudo graeca* (Moorse landschildpad) redden, die in een beek ging terechtkomen en mogelijk zou verdrinken.

Ondertussen is het opnieuw snikheet geworden met temperaturen van 30°C in de schaduw en in 43°C in contact met de grond. Dan rest er ons enkel om naar het hotel te rijden voor een duik in de swimming pool van Kalloni II en een korte platte rust.

Om 17.30u start voor een korte inspectie van het Potamia-dal. Geobserveerd wordt: roepende *Rana bedriagae* (Groene kikker), twee *Emys orbicularis* (Europese moerasschildpad), larven van *Pelobates syriacus* (Syrische knoflookpad). Aan de kleine stuwdam van deze rivier, vangt Freddy op originele wijze een van de negen zon-

nende *Mauremys rivulata* (Kaspische beekschildpad). Dan terug naar Kalloni II, we douchen en dan op weg naar het avondmaal, opnieuw bij Marianna natuurlijk.

De avondrit gaat richting Parakila, meer bepaald naar het Langada-dal. Het is al donker en na amper negen km rijden komt er een kreet van chauffeur Freddy: "André daar in de struiken!" Deze in de veronderstelling dat het een vliegend iets is, (uil, nachtzwaluw of ...) reageert niet onmiddellijk. Freddy zet de auto in achteruit en dan de kreet "voor uw deur, slang". André springt uit de auto en ziet in de greppel een adulte *Vipera xanthina* (Klein-aziatische adder) traagjes voortkruipen. Met de adderhandschoen staartje genomen en hulp gevraagd aan Freddy voor de linker handschoen en pillamplicht. De auto staat wel slecht op de baan, want auto's stoppen en vragen wat er gaande is. Even paniek bij André omdat de adder zich bijna weet los te wringen. Eind goed alles goed en met de adder in de koffer, hebben we het nummer twee van onze "herpetologische hitparade".

Deze succesavond wordt besloten met een drankje in de bar van Kalloni II, nadat de adder veilig is ondergebracht in een linnen slangenzak in het vuilnisbakje van de badkamer, met op het deksel een handbagagekoffer!

Donderdag 3 juni 2004

In de roes van de addervangst slapen we tot 7:00u. Half acht ontbijt en Freddy stelt de Engelse birdwatchers voor als ze interesse hebben voor *Vipera xanthina*, afspraak op de parking om 8:30u. En zij staan er voltallig en genieten volop mee van onze adder, die langs alle kanten "veilig" bekeken wordt in een lege plastic waterfles.

Vertrek om 8:40u naar de Potamia vallei, waar we de adder van nabij bestuderen, afwerken en uitgebreid fotograferen (we laten hem nadien ook liever hier vrij dan op de drukke autobaan waar we hem vingen). Een *Laudakia stellio* (Hardoen) is bijzonder op zijn hoede, wanneer we een vangpoging willen ondernemen, maar zoals bij vorige pogingen is ook hij ons te vlug af in voor hem bekende omgeving. Dan beginnen we aan een grondig onderzoek van de bedding van de Potamia rivier. Er is al bij al weinig herpetologische activiteit (het weer was bewolkt en regenachtig). Pas om 11:00u kunnen we enkele notities verrichten aan *Lacerta trilineata* (Reuzensmaragdhagedis), *Ophisops elegans* (Slangoghagedis) en *Mauremys rivulata* (Kaspische beekschildpad). Aan het stuwmeer vangen we wel twee *Lacerta trilineata* (Reuzensmaragdhagedis).

Het is ondertussen middag en we gaan aankopen doen in Kalloni (banaan, water, kaas, tomaat en brownies).

Dan vertrek in zuidoostelijke richting naar de Vouvaris rivier. Onderweg aan het Mesa Sanctuary gaan we eerst lunchen. Bij het vertrek moeten we al onmiddellijk stoppen voor alweer een verkeersslachtoffer *Malpolon monspessulanus* (Oostelijke hagedisslang). Juist voor Achladeri, waar de Vouvaris rivier onder de baan gaat, houden we een zoekstop. We tellen hier vierenzestig, ja 64 ... *Mauremys rivulata* (Kaspische beekschildpad) en drie *Emys orbicularis* (Europese moerasschildpad). Daar waar deze schuwe soorten eerder vluchten, zwemmen ze recht op ons af. Dit vreemde gedrag doet bij André het vermoeden rijzen dat deze schildpadden misschien vanop de brug gevoederd worden? André haalt uit de auto een stuk brood en ... ja hoor ze kennen dit! Wanneer hij tot aan de waterkant afdaalt, komen ze zelfs stukjes brood uit zijn handen eten! Dit is voor ons echt meer dan genieten. Pas vertrokken – het is ondertussen alweer snikheet geworden – moeten we al halt houden voor een verkeersslachtoffer, dat een subadulte *Malpolon monspessulanus* (Oostelijke hagedisslang) blijkt te zijn. Aan de hand van dit buikpatroon met roze stippen op buik en flank, achterhalen we de twee niet-geïdentificeerde verkeersslachtoffers van onze dag van aankomst. We rijden door richting Keramia, en organiseren in de omgeving van het militaire domein om 14:55u een serieuze zoekstop in tropisch warme weersomstandigheden. Het resultaat is nihil zodat we maar besluiten om een siësta te houden. Hierna keren we op onze stappen terug richting hotel. Pas vertrokken ligt er op de weg een kronkelend verkeersslachtoffer *Coluber caspius* (Pijlslang). Ze is er zo erg aan toe dat we besluiten om haar uit haar lijden te verlossen door haar kop onder de voorband te

leggen en even vooruit te rijden. Een zeer, zeer triestige bedoening voor een dergelijke prachtige slang van 1.37m lang!

Wanneer we in Kalloni II te 16:30u aankomen, gaan we rusten tot 17:45u en maken dan toilet voor het avondeten.

Op het plaatselijke dorpspleintje van Skala Kallonis gaan we eerst aperitieven bij Theo, die toch geïnteresseerd is in ons doen en laten. André geniet van een ijsje en Freddy van een cocktail. Ondertussen benutten we de tijd om verslag te maken van de dagobservaties.

Om 21:00u vertrekken we voor een voetwandeling langs de salinas (zoutpannes) van Kalloni. Het observeren beperkt zich hier tot roepende *Hyla arborea* (Boomkikker).

We arriveren te 22:40u terug in ons hotel en gaan vroeg slapen.

Vrijdag 4 juni 2004

Wanneer we om 6:52u opstaan, is de zon al goed van de partij. We ontbijten vlug en rijden al om 8:10u richting Mithimna, naar het noorden van het eiland. Omdat het al vrij heet is, organiseren we vlug een eerste zoekstop met een eerder pover herpetologisch resultaat: twee *Ophisops elegans* (Slangooghagedis).

Wanneer we na het tanken een kleine steengroeve voorbijrijden, kunnen we niet nalaten deze even te gaan onderzoeken. Er blijkt een prachtige poel te zijn met verschillende larven en pas gemetamorfoseerde *Hyla arborea* (Boomkikker) en *Rana bedriagae* (Groene kikker). Hierna gaat de rit verder tot aan de kust Petra. Hier houden we een toerist-stop met een Ice-tea drankje en maakt André gebruik van een internet-café voor een e-mail naar huis. En dit alles lukt prima!

Vervolgens naar Mithimna, waar een adulte *Malpolon monspessulanus* (Oostelijke hagedisslang) als verkeersslachtoffer wordt genoteerd en een zonnende *Laudakia stellio* (Hardoen). Een korte zoekstop in een kleine carrière te Vafios levert aan de inrit, een verkeersslachtoffer *Typhlops vermicularis* (Slanke wormslang) op. Het is ondertussen alweer snikheet geworden en in de schaduw van een vijgenboom - aan de afslag van Lepe-timnos - wordt de lunch gegeten: brood met kaas met tomaat en een brownie als dessert. Al etend vangt Freddy ditmaal een levende *Typhlops vermicularis* (Slanke wormslang). Aan de afslag van Mandamados naar Napi, bemerken we drie poelen in een steengroeve. Ja, en dan is het zeker halt geblazen. En het resultaat is er dan ook naar want hier wordt de al lang verwachte *Natrix tessellata* (Dobbelsteenslang) visueel waargenomen; verder *Lacerta trilineata* (Reuzensmaragdhagedis), *Emys orbicularis* (Europese moerasschildpad), *Mauremys rivulata* (Kaspische beekschildpad) en *Rana bedriagae* (Groene kikker).

We houden hier een vieruurtje (appeltaart) om opnieuw de Dobbelsteenslang te kunnen observeren om ze te vangen, echter zonder succes. Pas vertrokken richting Napi, of we moeten alweer halt houden voor drie verkeersslachtoffers *Malpolon monspessulanus* (Oostelijke hagedisslang). Via Napi en AghParaskevi (het gebied is hier zo prachtig dat we besluiten er de avondzoektocht te komen maken), bereiken we te 17:10u Kalloni II.

Na een late siësta tot 18:10u, wordt er toilet gemaakt en gaan we bij Theo een milkshake consumeren, wordt het dagverslag gemaakt en gaan we eten bij ...Marianna natuurlijk!

Tegen valavond zijn we Napi voorbij en begint de nachttocht in het beloofde gebied. En het wordt een voltreffer met volgende soorten:

22:08u	<i>Lacerta trilineata</i>	(Reuzensmaragdhagedis); adult; verkeersslachtoffer
22:11u	<i>Bufo viridis</i>	(Groene pad); adult; handvangst
22:13u	<i>Pelobates syriacus</i>	(Syrische knoflookpad); adult; handvangst
22:22u	<i>Eryx jacalus</i>	(Kleine zandboa); subadult; handvangst
22:22u	<i>Hyla arborea</i>	(Boomkikker); concert; auditieve waarneming

	<i>Rana bedriagae</i>	(Groene kikker); concert; auditieve waarneming
22:23u	<i>Bufo viridis</i>	(Groene pad); adult; verkeersslachtoffer
22:26u	<i>Hyla arborea</i>	(Boomkikker); adult; handvangst
22:31u	<i>Bufo viridis</i>	(Groene pad); adult; handvangst
22:33u	<i>Rana bedriagae</i>	(Groene kikker); handvangst; reuzenexemplaar van 122 gr.
	<i>Pelobates syriacus</i>	(Syrische knoflookpad); handvangst

Om 23:30u arriveren we in Kalloni II, stellen nog even orde op zaken, herbergen de dieren in plastic flessen en gaan dan “zeer tevreden” slapen.

Zaterdag 5 juni 2004

Opstaan om 6:35u na een slechte nachtrust door het vroege Spaanse-mussen-gestilp. André begint aan het verslag van de observaties van de vorige avond, onder het concert van Distelvinken, Spaanse mussen, Groenlingen en Cetti's zangers. Ook tijdens het gezellige ontbijt, worden we op het terras gezelschap gehouden door nestbouwende Huis- en Boerenzwaluwen.

De “herpetologische buit” van vorige avond wordt afgewerkt, gefotografeerd en gefilmd aan het stuwmeertje van de Potamia rivier. Het reuzenexemplaar Groene kikker blijkt gestorven te zijn. De oorzaak is vlug achterhaald, omdat het dier vol met bloedzuigers zit, die overal door zijn huid naar buiten zijn gekropen. Bezig zijnde neemt Freddy een spurt/duik voor een adulte *Natrix natrix* (Gestreepte ringslang) en hij heeft hem gevangen. Mooie opnames worden gemaakt van de Knoflookpad, die zich zeer snel op eigen kracht weet in te graven. Ondertussen valt André zijn oog op een pasgeboren *Mauremys rivulata* (Kaspische beekschildpad). Wat is Lesbos toch een echt herpetologisch paradijs!

Om 11:40u rijden we terug naar het hotel voor informatie voor de bevestiging van de terugvlucht (na alweer een stop voor een verkeersslachtoffer *Malpolon monspessulanus* (Oostelijke hagedisslang)). Maar alles blijkt al geregeld te zijn. We besluiten dan het biotoop te gaan onderzoeken, waar we op de dag van aankomst de dode Kleine zandboa aantreffen (richting Mitilini). Te Achladeri, aan de Vouvaris rivier, kunnen we niet passeren zonder halt te houden voor het voederen van de waterschildpadden. Aangezien we nog geen mooie close-up foto's hadden, lokt en vangt André hier een *Emys orbicularis* (Europese moerasschildpad) op een linke manier met ... een stukje brood. We besluiten hier te lunchen. Freddy merkt plotseling iets verder in deze rivier een koppel met kinderen op, die met visnetten “onze” schildpadden proberen te vangen. Wanneer hij ter plaatse aankomt, doen ze alsof ze hem niet begrijpen? Wanneer Freddy echter zijn GSM neemt en een gesprek simuleert, stuiven ze weg en komt hij terug met het visnet! De 15 *Rana bedriagae* (Groene kikker) ondervinden hiervan geen nadeel en blijven rustig verder kwaken!

We vertrekken hier pas na de lunch en moeten al stoppen voor een verkeersslachtoffer *Malpolon monspessulanus* (Oostelijke hagedisslang). Het is snikheet op het asfalt 52°C en 33°C in de schaduw maar *Lacerta trilineata* (Reuzensmaragdhagedis) is volop actief! Aan de afslag naar Moria houden we een korte siësta. We rijden vervolgens door naar Kedro en Pirgi en tot aan de grens met Mitilini. Hier een drinkstop (cola overal 2 euro voor toeristen). Door de warmte houden we het voor gezien en keren terug naar Kalloni II, waar we verfrissing zoeken aan de swimming-pool en ook het dagverslag maken.

We gaan vroeg eten om nog bij daglicht aan de avondrit te beginnen. We gaan niet bij ons gebruikelijk restaurantje Marianna eten maar blijven bij Theo voor pizza. Hij is weer zo attentvol om te vragen of we een goede dag hadden en slangen hebben gezien.

Hierna vertrekken we vol spanning voor dezelfde avondrit van de vorige avond. We rijden rechtstreeks naar Mandamados voor een opnieuw zoeken naar de Dobbelsteenslang in de steengroeve met de drie poelen. Maar de slang geeft forfait. We noteren wel de soloroep van *Bufo viridis* (Groene pad) en concerten van *Hyla arborea* (Boomkikker) en *Rana bedriagae* (Groene kikker). Ondertussen is de duisternis ingevallen en begint de spannende zoektocht met als resultaat: een juveniele *Vipera xanthina* (Kleinaziatische adder): een Steenmarter die de weg oversteekt, een subadulte en adulte *Bufo viridis* (Groene pad); een verkeersslachtoffer *Ophisaurus apodus* (Scheltopusik) en als kers op de taart nog een subadulte *Eryx jaculus* (Kleine Zandboa) te Napi. Meer dan tevreden gaan we rond 23:30u slapen.

Zondag 6 juni 2004

Opgestaan zonder wekker om 6:40u. Eerst wassen en scheren. We rommelen op en Freddy "prepareert" de eetzakken. Op het terras begint de *Ophisaurus apodus* (Scheltopusik) al aardig te stinken. De laatste activiteitsdag, die zal mooi afgesloten worden met de twee toppers voor Lesbos, die de vorige avond werden gevangen. We gaan ontbijten om 7:25u. We hebben problemen om brood, kaas en tomaten in te kopen, want op zondag is alles gesloten. We worden uiteindelijk doorverwezen naar een echte warme bakker in Kalloni, waar ook een kleine kruidenierswinkel open is op zondag.

Dan naar de Potamia stuwdam (met onderweg nog een pas overreden Oosterse egel) om de *Eryx jaculus* (Kleine zandboa) en de *Vipera Xanthina* (Kleinaziatische adder) te bestuderen, te fotograferen en vrij te laten. Bij aankomst hier, observeren we een zonnende adulte *Malpolon monspessulanus* (Oostelijke hagedisslang) in een struik. Wat kunnen die *Rana bedriagae* (Groene kikker) toch hard melodius kwaken! We gaan nog even uit nieuwsgierigheid de ingegraven Knoflookpad van de vorige morgen controleren of ze nog op haar ingegraven plaatsje zit en ... ja hoor ... maar ze heeft zich wel iets dieper ingegraven.

Dan besluiten we intensief op zoek te gaan naar de *Natrix tessellata* (Dobbelsteenslang). Vanaf de dam stroomopwaarts met als resultaat: een levende *Testudo graeca* (Moorse landschildpad) en plots Freddy roept "slang in water ..." en het is duidelijk een mooie adulte *Natrix tessellata* (Dobbelsteenslang). Zij ligt er rustig bij zonder aanzet tot vluchten. Vlug schoenen en broek uit om een aanvalsplan uit te werken. Resultaat een adulte man van 70cm. Tijdens de opmeting braakt ze een vis uit van zomaar eventjes 129mm en 22gr. Terug aan het stuwmeer gekomen, besluiten we hier eerst nog te lunchen van 11:40u tot 12:19u ... brood met kaas en tomaat. Dan vertrekken we richting zuidoosten, naar het hoogste punt van het eiland. Via Achladeri naar Ambeliko. Het is ondertussen zo warm geworden dat we besluiten tot een platte rust van 13:50u tot 14:30u.

In Ambeliko zijn we net op het eind van de wereld. Hier is de tijd duidelijk blijven stilstaan. Maar *Lacerta trilineata* (Reuzensmaragdhagedis) is wel aanwezig. Er is wel een drinkgelegenheid "De plataan", waar we genieten van de rust en een coca cola. Om 16:08u vertrekken we terug naar ons hotel. In Achladeri observeren we een levende *Coluber caspius* (Pijlslang), die de baan wil oversteken maar op zijn stappen terugkeert. In Pyrra heeft een *Malpolon monspessulanus* (Oostelijke hagedisslang) een dergelijke beweging moeten bekopen met overreden te worden. Wanneer we stoppen bemerken we dat ze nog leeft. We beslissen om onder het wiel van de auto haar lijden te beëindigen.

Om 17:10u arriveren we in Kalloni II, we gaan wat slapen, daarna douchen en voor de laatste keer gaan we aperitieven bij onze vriend Theo en dineren in restaurant Marianna.

Voor de avondrit vertrekken we om 20.05u terug naar Ambeliko. Te Achladeri genieten we eerst van een prachtige zonsondergang en bereiken om 21:00u Ambeliko (alt. 310m). Als laatste zoekavond is Lesbos ons wel gezind door opnieuw de twee toppers aan te bieden: we vangen een *Eryx jaculus* (Kleine zandboa). Ook hier in de heuvels is nabij Ambeliko is *Hyla arborea* (Boomkikker) volop aan het roepen. Om 22:50u (wordt het

een gewoonte?) te Mesa een levende *Vipera xanthina* (Kleinaziatische adder). Te Kambos idem maar de adder is overreden en hetzelfde lot onderging een adulte *Ophisaurus apodus* (Scheltopusik).

Bij aankomst in Kalloni genieten we voor de laatste keer bij Theo van "The Mythe of Argo" van een wijntje en een milkshake pistache. We liggen in bed om middernacht.

Maandag 7 juni 2004

Opstaan om 5:55u, koffers en toilet gemaakt, de Kleine zandboa en Kleinaziatische adder worden afgewerkt op het terras, en we gaan ontbijten.

Om 8:11u voor de laatste keer naar de Potamia stuwdam om de dieren van de vorige avond vrij te laten. We noteren nog meerdere vroeg actieve *Mauremys rivulata* (Kaspische beekschildpad). We kunnen opnieuw niet nalaten te controleren of de Syrische knoflookpad nog op haar plekje ingegraven zit en ja ... ze vindt het er blijkbaar een goede stek!

En dan op weg naar de luchthaven, maar tijdens deze rit moeten we nog twee verkeersslachtoffers *Ophisaurus apodus* (Scheltopusik) noteren en redden we een juveniele *Testudo graeca* (Moorse landschildpad), die de drukke autoweg wil oversteken.

Om 11:00u arriveren we op de luchthaven, leveren de auto af, checken in, eten in de wachtzaal ons oud brood, ditmaal enkel met jam. Met 40 min. vertraging stijgen we uiteindelijk op om 13:15u. We landen in Zaventem om 15:40u. Het vervoersbusje staat ons op te wachten. Freddy wordt in Kontich afgezet om 16:45u en om 18:00u is het de beurt aan André in Zoersel.

6. BIOMETRISCHE GEGEVENS

6.1. Kikkers & Padden

PELOBATES SYRIACUS										
VINDPLAATS	OBSERVATIE		AANTAL				SEX	LEEF-TIJD	KRL mm	GEW gr
	DAT	UUR	HDV	VOB	VKS	AUD				
APOTHIKES	01/06	14:40	-	7	-	-	-	LARVE	-	-
POTAMIA VALLEI	02/06	18:02	-	X	-	-	-	LARVE	-	-
NAPI	04/06	22:13	1	-	-	-	-	AD	81	77
NAPI	04/06	22:33	1	-	-	-	-	AD	66	29

HYLA ARBOREA										
VINDPLAATS	OBSERVATIE		AANTAL				SEX	LEEF-TIJD	KRL mm	GEW gr
	DAT	UUR	HDV	VOB	VKS	AUD				
KALLONI II	31/05	17:30	-	10	-	-	-	JUV	-	-
WEST RIVER	31/05	21:40	-	-	-	X	-	-	-	-
EAST RIVER	01/06	21:10	-	-	-	X	-	-	-	-
SALINAS KALLONI	03/06	22:30	-	-	-	1	-	-	-	-
KALLONI NOORD	04/06	09:24	-	20	-	-	-	LARVE	-	-
KALLONI NOORD	04/06	09:24	-	5	-	-	-	JUV	-	-
NAPI	04/06	22:26	1	-	-	X	man	AD	41	6
MANDAMADOS	05/06	21:05	-	-	-	X	-	-	-	-
AMBELIKO	06/06	21:45	-	-	-	X	-	-	-	-

BUFO VIRIDIS										
VINDPLAATS	OBSERVATIE		AANTAL				SEX	LEEF-TIJD	KRL mm	GEW gr
	DAT	UUR	HDV	VOB	VKS	AUD				
WEST RIVER	31/05	21:40	-	20	-	-	-	JUV	-	-
EAST RIVER	01/06	08:35	-	X	-	-	-	JUV	-	-
EAST RIVER	01/06	09:25	-	X	-	-	-	LARVE	-	-
EAST RIVER	01/06	21:20	-	-	-	X	-	-	-	-
NAPI	04/06	22:11	1	-	-	-	-	AD	73	22
NAPI	04/06	22:31	1	-	-	-	-	AD	-	-
MANDAMADOS	05/06	21:05	-	-	-	1	-	-	-	-
NAPI	05/06	21:55	-	1	-	-	-	SAD	-	-
NAPI	05/06	22:24	-	1	-	-	-	AD	-	-

RANA BEDRIAGAE										
VINDPLAATS	OBSERVATIE		AANTAL				SEX	LEEF-TIJD	KRL mm	GEW gr
	DAT	UUR	HDV	VOB	VKS	AUD				
KALLONI II	31/05	17:39	-	5	-	-	-	AD	-	-
WEST RIVER	31/05	21:40	-	-	-	X	-	-	-	-
KALLONI II	01/06	11:25	-	X	-	-	-	JUV	-	-
EAST RIVER	01/06	21:55	-	-	-	5	-	-	-	-
POTAMIA VALLEI	02/06	18:10	-	-	-	5	-	-	-	-
KALLONI NOORD	04/06	09:24	-	4	-	-	-	SAD	-	-
MANDAMADOS	04/06	14:00	-	X	-	X	-	-	-	-
MANDAMADOS	04/06	15:30	-	X	-	-	-	-	-	-
NAPI	04/06	22:33	1	-	-	X	-	AD	98	122
VOUVARIS	05/06	13:10	-	15	-	X	-	-	-	-
MANDAMADOS	05/06	21:05	-	-	-	X	-	-	-	-
POTAMIA VALLEI	06/06	10:15	-	-	-	X	-	-	-	-
POTAMIA VALLEI	06/06	11:00	-	-	-	X	-	-	-	-

6.2. Schildpadden

EMYS ORBICULARIS												
VINDPLAATS	OBSERVATIE		AANTAL			SEX	LEEF-TIJD	CARAPAX		PLASTRON		GEW gr
	DAT	UUR	HDV	VOB	VKS			lengte	breedte	lengte	breedte	
								mm	mm	mm	mm	
ARISVI	31/05	15:44	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
POTAMIA RIVIER	02/06	17:30	-	2	-	-	AD	-	-	-	-	-
VOUVARIS RIVIER	03/06	14:05	-	3	-	-	AD	-	-	-	-	-
MANDAMADOS	04/06	15:30	-	2	-	-	AD	-	-	-	-	-
VOUVARIS RIVIER	05/06	12:15	1	-	-	man	AD	1310	1290	1110	690	350
VOUVARIS RIVIER	05/06	12:15	-	1	-	-	AD	-	-	-	-	-

MAUREMYS RIVULATA												
VINDPLAATS	OBSERVATIE		AANTAL			SEX	LEEF-TIJD	CARAPAX		PLASTRON		GEW gr
	DAT	UUR	HDV	VOB	VKS			lengte	breedte	lengte	breedte	
								mm	mm	mm	mm	
KALLONI II	01/06	11:20	-	1	-	-	AD	-	-	-	-	-
WEST RIVER	01/06	13:00	-	1	-	-	AD	-	-	-	-	-
POTAMIA RIVIER	02/06	18:15	1	-	-	wijffe	AD	1980	1620	1430	1030	750
POTAMIA RIVIER	02/06	18:15	-	9	-	-	AD	-	-	-	-	-
POTAMIA RIVIER	03/06	11:05	-	2	-	-	AD	-	-	-	-	-
VOUVARIS RIVIER	03/06	14:05	-	64	-	-	AD	-	-	-	-	-
MANDAMADOS	04/06	14:00	-	2	-	-	AD	-	-	-	-	-
MANDAMADOS	04/06	15:30	-	1	-	-	AD	-	-	-	-	-
POTAMIA RIVIER	05/06	09:50	1	-	-	-	JUV	48	42	38	31	14
VOUVARIS RIVIER	05/06	13:10	-	X	-	-	AD	-	-	-	-	-
POTAMIA RIVIER	06/06	11:40	-	17	-	-	AD	-	-	-	-	-
POTAMIA RIVIER	07/06	08:30	-	5	-	-	AD	-	-	-	-	-

TESTUDO GRAECA												
VINDPLAATS	OBSERVATIE		AANTAL			SEX	LEEF-TIJD	CARAPAX		PLASTRON		GEW gr
	DAT	UUR	HDV	VOB	VKS			lengte	breedte	lengte	breedte	
								mm	mm	mm	mm	
KERAMIA	31/05	14:20	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
DAFIA	02/06	09:50	1	-	-	man	AD	2590	2640	1960	1390	1800
DAFIA	02/06	09:50	1	-	-	man	AD	2120	2010	1490	1220	1100
FILIA	02/06	10:58	-	-	1	-	JUV	-	-	-	-	-
FILIA	02/06	11:15	1	-	-	man	AD	2420	2720	1840	1360	1700
FILIA	02/06	14:11	1	-	-	man	AD	2340	2320	1500	1220	1500
POTAMIA RIVIER	06/06	10:55	1	-	-	man	AD	2290	2380	1500	1320	1300
KERAMIA	07/06	09:36	1	-	-	-	JUV	91	94	62	54	90

6.3. Hagedissen

HEMIDACTYLUS TURCICUS												
VINDPLAATS	OBSERVATIE		AANTAL			SEX	LEEF-TIJD	TL mm	KRL mm	SL prim	SL sec	GEW gr
	DAT	UUR	HDV	VOB	VKS							
KALLONI II	31/05	23:10	1	-	-	man	AD	102	51	51	-	2,5
KALLONI II	31/05	23:10	-	6	-	-	AD	-	-	-	-	-
KALLONI II	01/06	23:20	-	6	-	-	AD	-	-	-	-	-

LAUDAKIA STELLIO												
VINDPLAATS	OBSERVATIE		AANTAL			SEX	LEEF-TIJD	TL mm	KRL mm	SL prim	SL sec	GEW gr
	DAT	UUR	HDV	VOB	VKS							
BRUG MILOPOTAMOS	31/05	15:12	-	1	-	-	AD	-	-	-	-	-
FILIA	02/06	09:58	-	1	-	-	AD	-	-	-	-	-
POTAMIA	03/06	08:50	-	1	-	-	AD	-	-	-	-	-
MITHIMNA	04/06	11:25	-	1	-	-	AD	-	-	-	-	-

LACERTA TRILINEATA												
VINDPLAATS	OBSERVATIE		AANTAL			SEX	LEEF-TIJD	TL mm	KRL mm	SL prim	SL sec	GEW gr
	DAT	UUR	HDV	VOB	VKS							
KALLONI II	31/05	18:20	-	1	-	man	AD	-	-	-	-	-
KALLONI II	31/05	18:20	-	2	-	wijffe	AD	-	-	-	-	-
EAST RIVER	01/06	09:30	-	4	-	-	AD	-	-	-	-	-
KALLONI II	01/06	11:20	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
FILIA	02/06	10:10	-	X	-	-	-	-	-	-	-	-
FILIA	02/06	13:10	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
POTAMIA RIVIER	03/06	10:40	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
POTAMIA RIVIER	03/06	11:00	1	-	-	wijffe	AD	1050	890	160	-	17
POTAMIA RIVIER	03/06	11:00	1	-	-	wijffe	AD	890	870	20	-	19
MANDAMADOS	04/06	14:00	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
MANDAMADOS	04/06	14:30	1	-	-	wijffe	AD	1147	940	207	-	22
NAPI	04/06	22:08	-	-	1	-	AD	-	-	-	-	-
VOUVARIS RIVIER	05/06	13:10	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
AMBELIKO	06/06	15:20	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-

OPHISOPS ELEGANS												
VINDPLAATS	OBSERVATIE		AANTAL			SEX	LEEF-TIJD	TL mm	KRL mm	SL prim	SL sec	GEW gr
	DAT	UUR	HDV	VOB	VKS							
APOTHIKES	01/06	14:45	-	1	-	-	AD	-	-	-	-	-
VARI	01/06	15:46	-	1	-	-	AD	-	-	-	-	-
DAFIA	02/06	09:58	1	-	-	wijffe	AD	128	51	77	-	3,4
POTAMIA RIVIER	03/06	11:00	-	1	-	-	AD	-	-	-	-	-
KALLONI	04/06	08:32	-	2	-	-	AD	-	-	-	-	-

OPHISAURUS APODUS												
VINDPLAATS	OBSERVATIE		AANTAL			SEX	LEEF-TIJD	TL mm	KRL mm	SL prim	SL sec	GEW gr
	DAT	UUR	HDV	VOB	VKS							
KERAMIA	31/05	14:12	-	-	1	-	AD	638	218	420	-	-
FILIA	02/06	10:20	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
NAPI	05/06	22:39	-	-	1	-	AD	765	430	335	-	600
KAMBOS	06/06	23:05	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
KAMBOS	07/06	09:34	-	-	1	-	AD	-	-	-	-	-
KAMBOS	07/06	10:03	-	-	1	-	AD	-	-	-	-	-

6.4. Slangen

TYPHLOPS VERMICULARIS													
VINDPLAATS	OBSERVATIE		AANTAL			SEX	LEEF-TIJD	TL mm	KRL mm	SL mm	Ve	Sc	GEW gr
	DAT	UUR	HDV	VOB	VKS								
ARISVI	31/05	15:44	1	-	-	-	SAD	-	-	-	-	-	-
FILIA	02/06	14:08	1	-	-	-	SAD	990	97	2	-	-	0,3
VAFIOS	04/06	11:25	-	-	1	-	AD	544	540	4	-	-	4,2
LEPETIMNOS	04/06	11:55	1	-	-	-	SAD	243	240	3	-	-	4

ERYX JACALUS													
VINDPLAATS	OBSERVATIE		AANTAL			SEX	LEEF-TIJD	TL mm	KRL mm	SL mm	Ve	Sc	GEW gr
	DAT	UUR	HDV	VOB	VKS								
KERAMIA	31/05	14:20	-	-	1	-	AD	4810	4400	410	177	22	72
NAPI	04/06	22:22	1	-	-	-	AD	4340	3860	480	191	32	48
NAPI	05/06	22:19	1	-	-	-	SAD	3440	3230	210	205	27	12
AMBELIKO	06/06	21:00	1	-	-	-	AD	4130	3620	510	184	26	54

COLUBER CASPIUS													
VINDPLAATS	OBSERVATIE		AANTAL			SEX	LEEF-TIJD	TL mm	KRL mm	SL mm	Ve	Sc	GEW gr
	DAT	UUR	HDV	VOB	VKS								
EAST RIVER	01/06	09:25	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
SKALOCHORI	02/06	12:08	-	-	1	-	AD	14188	10008	4180	209	107	700
VOUVARIS RIVIER	03/06	15:05	-	-	1	-	AD	15940	13720	2220	218	(45)	1100
ACHLADERI	06/06	16:42	-	1	-	-	AD	-	-	-	-	-	-

COLUBER NAJADUM													
VINDPLAATS	OBSERVATIE		AANTAL			SEX	LEEF-TIJD	TL mm	KRL mm	SL mm	Ve	Sc	GEW gr
	DAT	UUR	HDV	VOB	VKS								
WEST RIVER	01/06	12:35	-	1	-	-	AD	-	-	-	-	-	-

EIRENIS MODESTUS													
VINDPLAATS	OBSERVATIE		AANTAL			SEX	LEEF-TIJD	TL mm	KRL mm	SL mm	Ve	Sc	GEW gr
	DAT	UUR	HDV	VOB	VKS								
PARAKILA	01/06	13:25	1	-	-	-	SAD	3350	2580	770	217	82	9,6
PARAKILA	01/06	13:35	1	-	-	-	SAD	3220	2480	740	203	79	8,0
ANEMOTIA	02/06	11:30	1	-	-	-	JUV	1860	1520	340	-	-	1,4

MALPOLON MONSPESSULANUS

VINDPLAATS	OBSERVATIE		AANTAL			SEX	LEEF-TIJD	TL mm	KRL mm	SL mm	Ve	Sc	GEW gr
	DAT	UUR	HDV	VOB	VKS								
KERAMIA	31/05	14:55	-	-	2	-	SAD	-	-	-	-	-	-
EAST RIVER	01/06	08:22	1	-	-	-	AD	12640	9800	2840	170	82	600
VARI	01/06	13:10	-	-	1	-	AD	9670	7490	2180	173	79	-
ANEMOTIA	02/06	11:55	-	-	1	-	AD	-	-	-	-	-	-
FILIA	02/06	13:10	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
MESSA	03/06	13:20	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
PYRRA	03/06	14:10	-	-	1	-	SAD	-	-	-	-	-	-
MITHIMNA	04/06	10:55	-	-	1	-	AD	8070	6210	1860	203	82	105
MANDAMANOS	04/06	16:05	-	-	3	-	AD	-	-	-	-	-	-
VOUVARIS RIVIER	05/06	12:46	-	-	1	man	AD	11850	9200	2650	179	86	400
POTAMIA RIVIER	06/06	10:15	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
PYRRA	06/06	16:48	-	-	1	man	AD	8450	6560	1890	173	83	95

NATRIX NATRIX PERSA

VINDPLAATS	OBSERVATIE		AANTAL			SEX	LEEF-TIJD	TL mm	KRL mm	SL mm	Ve	Sc	GEW gr
	DAT	UUR	HDV	VOB	VKS								
KALLONI II	31/05	17:39	-	2	-	-	AD	-	-	-	-	-	-
KALLONI II	01/06	22:22	1	-	-	-	AD	8680	7700	980	173	(33)	215
POTAMIA RIVIER	05/06	09:05	1	-	-	-	AD	6400	5180	1220	173	74	46

NATRIX TESSELLATA

VINDPLAATS	OBSERVATIE		AANTAL			SEX	LEEF-TIJD	TL mm	KRL mm	SL mm	Ve	Sc	GEW gr
	DAT	UUR	HDV	VOB	VKS								
MANDAMANOS	04/06	15:00	-	2	-	-	JUV	-	-	-	-	-	-
MANDAMANOS	04/06	15:00	-	1	-	-	AD	-	-	-	-	-	-
POTAMIA RIVIER	06/06	11:10	1	-	-	man	AD	7150	5690	1460	182	76	108

VIPERA XANTHINA

VINDPLAATS	OBSERVATIE		AANTAL			SEX	LEEF-TIJD	TL mm	KRL mm	SL mm	Ve	Sc	GEW gr
	DAT	UUR	HDV	VOB	VKS								
LANGADA DAL	02/06	22:05	1	-	-	-	AD	7120	6500	620	157	33	236
NAPI	05/06	21:30	1	-	-	-	JUV	2830	2520	310	224	34	21
MESA	06/06	22:50	1	-	-	-	JUV	2490	2220	270	212	30	12
KAMBOS	06/06	22:58	-	-	1	-	JUV	3450	3130	320	178	33	24

7. GERAADPLEEGDE LITERATUUR

Brooks, R. 1998 *Birding on the Greek Island. Lanceni Press Fakenham Norfolk. Norfolk. 246pp.*

Arnold, N. 2002 *Field Guide to the Reptiles and Amphibians of Britain and Europe. Harper Collins Publishers. London. 288pp.*

8. GEBRUIKTE AFKORTINGEN

<i>AD</i>	<i>adult</i>
<i>AUD</i>	<i>auditieve waarneming</i>
<i>AV</i>	<i>avond</i>
<i>DAT</i>	<i>datum</i>
<i>GEW</i>	<i>gewicht</i>
<i>gr</i>	<i>gram</i>
<i>HDV</i>	<i>handvangst</i>
<i>JUV</i>	<i>juveniel</i>
<i>km</i>	<i>kilometer</i>
<i>KRL</i>	<i>kop-romplengte</i>
<i>mm</i>	<i>millimeter</i>
<i>NM</i>	<i>namiddag</i>
<i>prim</i>	<i>primaire</i>
<i>SAD</i>	<i>subadult</i>
<i>Sc</i>	<i>subcaudalia</i>
<i>sec</i>	<i>secundaire</i>
<i>SL</i>	<i>staartlengte</i>
<i>TL</i>	<i>totale lengte</i>
<i>Ve</i>	<i>ventralia</i>
<i>VKS</i>	<i>verkeersslachtoffer</i>
<i>VM</i>	<i>voormiddag</i>
<i>VOB</i>	<i>visuele observatie</i>